

NORGES HØYESTERETT

Den 23. juni 2016 avsa Høyesterett dom i

HR-2016-01365-A, (sak nr. 2016/763), straffesak, anke over dom,

A (advokat Odd Rune Torstrup)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Anne Cecilie Dessarud)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Kallerud**: Saken gjelder straffutmåling for seksuell omgang med et barn under 10 år. Det er særlig spørsmål om det er grunnlag for å reagere med ungdomsstraff.
- (2) A ble 26. juni 2014 tiltalt for overtredelse av straffeloven 1902 § 195 første ledd andre punktum og andre ledd bokstav c – seksuell omgang med barn under 10 år og den seksuelle omgangen var samleie eller handling likestilt med samleie og det har skjedd gjentatte overgrep.
- (3) Grunnlaget var dette:

"Ved en eller flere anledninger i tidsrommet fra 00.00.2011 til 00.00.2013 i ---veien 00 i X, førte han sin penis inn i endetarmsåpningen til B, født 00.00. 2007, førte sin penis inn i hennes munn, førte en eller flere fingre inn i hennes skjede og/eller endetarmsåpning, samt gned hennes kjønnsorgan og/eller endetarmsåpning med fingrene og fikk henne til å masturbere seg."
- (4) Tiltalen omfattet også et tilfelle av skremmende eller plagsom opptreden – straffeloven § 390 a – overfor en voksen kvinne.
- (5) Jæren tingrett avsa 13. august 2015 dom med slik domsslutning:

"1. A, født 00.00.1996, dømmes for overtredelse av straffeloven § 195 første ledd andre punktum og andre ledd bokstav c) og straffeloven § 390 a, sammenholdt med straffeloven § 63 andre ledd, til fengsel i 3 – tre – år og 6 –

seks – måneder. Fullbyrdelsen av 2 – to – år og 10 – ti – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52-54 med en prøvetid på 3 – tre – år.

2. **A, født 00.00.1996, dømmes til å betale oppreisningserstatning til B, født 00.00.2007, med 150 000 – etthundreogfemtitusen – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.**

3. **Det idømmes ikke saksomkostninger."**

(6) Tingretten domfelte A i samsvar med tiltalebeslutningen bortsett fra at den ikke fant penetrering bevist. Dommen ble avsagt under dissens i det en av meddommerne kom til at det burde idømmes ungdomsstraff.

(7) A anket over skyldspørsmålet, straffutmålingen og avgjørelsen av oppreisningskravet til Gulating lagmannsrett. Anken ble henvist til behandling med unntak for domfellelsen for overtredelse av straffeloven 1902 § 390 a. Lagmannsretten avsa 7. mars 2016 dom med slik domsslutning:

"1. **A, født 00.00.1996, dømmes for overtredelse av straffeloven (1902) § 195, 1. ledd, 2. setning og 2. ledd, bokstav c), sammenholdt med det forhold der skyldspørsmålet ble endelig avgjort ved Jæren tingretts dom 13.08.2015, til fengsel i 3 – tre – år og 6 – seks – måneder. Fullbyrdelsen av 2 – to – år og 10 – ti – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52-54 med en prøvetid på 3 – tre – år.**

2. **Det idømmes ikke saksomkostninger."**

(8) Lagmannsretten kom til samme bevismessige resultat som tingretten, bortsett fra at tidsrommet for overgrepene ble begrenset til perioden våren 2012 til våren 2013.

(9) A har anket straffutmålingen til Høyesterett. Han har anført at det bør reageres med ungdomsstraff.

(10) *Jeg er kommet til at anken ikke fører frem.*

(11) A var i den perioden domfellelsen gjelder i utgangspunktet plassert i fosterhjem hos fornærmedes mormor og morfar. I tillegg var det etablert en ordning med besøkshjem hos fornærmedes mor. Fordi fornærmedes mormor ble syk ble fosterhjems plasseringen i en periode på om lag et halvt år overført til fornærmedes hjem, hvor overgrepene ble begått.

(12) Da de straffbare handlingene fant sted – fra våren 2012 til våren 2013 – var fornærmede mellom fem og seks år. A var noe over 15 år da overgrepene tok til, og noe over 16 år da de ble avsluttet.

(13) Det fremgår av tingrettens dom – som lagmannsretten viser til – at retten fant det bevist at "... tiltalte forsettlig har ført sin penis opp mellom hennes seteparti, ført sin penis inn i hennes munn, samt gnidd hennes kjønnsorgan og endetarmsåpning med fingrene, og fått henne til å masturbere ham". Fornærmede har forklart – og retten har lagt til grunn – at ved en anledning tvang A "... tissen inn i munnen på henne ved å bøye hodet hennes med hånden ned mot tissen". Ifølge fornærmede har overgrepene funnet sted "mange ganger", men verken tingretten eller lagmannsretten har kunnet fastslå det nærmere antall.

- (14) Det er gjennomført en rettspsykiatrisk undersøkelse av A. Her beskrives det blant annet en svært vanskelig barndom og oppvekst, og at A har hatt vesentlige vansker sosialt og skolefaglig. Evnemessig er han noe svak, men ligger et godt stykke over det som rettspsykiatrisk betegnes som lett psykisk utviklingshemming. A erkjente delvis straffeskyld for tingretten, men fragikk dette for lagmannsretten.
- (15) Handlingene ble begått før straffeloven 2005 trådte i kraft og bedømmes etter straffeloven 1902 siden den nye loven ikke fører til et gunstigere resultat for siktede.
- (16) Saken er behandlet i sammenheng med sak 2016/544, som er votert tidligere i dag. De rettslige spørsmål er de samme i de to sakene, og jeg viser til min gjennomgang og drøftelse i avsnitt 21 til 38 i den første saken.
- (17) Partene er også i denne saken enige om at vilkårene i straffeloven 1902 § 28 c første ledd bokstav a – c er oppfylt, og jeg legger dette til grunn. Men jeg bemerker at saken ikke er godt opplyst med tanke på As motivasjon for å gjennomføre ungdomsstraff. Heller ikke forutsetningen om at A aksepterer at de forhold han er domfelt for vil bli lagt til grunn for behandlingen i et eventuelt stormøte er belyst, jf. bemerkningene om dette i avsnitt 30 i sak 2016/544.
- (18) Også for A taler hans alder på handlingstiden – noe over 15 år til noe over 16 år – med tyngde for en reaksjon i frihet. Dette gjelder selv om han på grunn av lang saksbehandlingstid nå har passert 19 år.
- (19) Men også for denne domfelte er det straffbare forholdet for alvorlig til at det kan forsvares å idømme ungdomsstraff. Det dreier seg om gjentatte grove seksuelle overgrep, herunder forhold som likestilles med samleie, og ett tilfelle som etter rettens beskrivelse i det minste ligger tett opp til det objektive gjerningsinnholdet i bestemmelsen om voldtekt i § 192. Overgrepene er begått mot en fornærmet på 5–6 år i hennes eget hjem over en periode på et års tid. Som i sak 2016/544 kan jeg vanskelig se det annerledes enn at dette nettopp er et slikt overgrep som fanges opp av forarbeidenes reservasjon for alvorlige seksuallovbrudd.
- (20) Også de øvrige momentene jeg vektla i sak 2016/544 har betydning i saken her. Jeg viser til avsnitt 41 om hensynet til allmennprevensjonen, den alminnelige rettsbevissthet og å opprettholde den sosiale ro mv.
- (21) Jeg går så over til utmåling av fengselsstraffen.
- (22) Fra forholdet ble anmeldt i april 2013 har det gått i overkant av tre år før saken nå blir endelig avgjort. Bortsett fra en periode på omlag fem måneder i 2014 har saken vært under kontinuerlig behandling. Men saken har ikke blitt drevet frem med den nødvendige hurtighet tatt i betraktning domfeltes unge alder. I tråd med norsk straffutmålingstradisjon må det gjøres et fradrag i straffen for dette. Aktor har antydnet at seks måneder kan være passende. Jeg er enig i dette.
- (23) Partene har for øvrig i liten grad gått inn på straffutmålingen siden spørsmålet om ungdomsstraff er det som har stått sentralt i saken. De har imidlertid gitt uttrykk for at passende straff, etter at det er gjort fradrag for den for lange saksbehandlingstiden og for ung alder, kan være fengsel i omkring tre og et halvt år. Dette samsvarer med

lagmannsrettens vurdering, og jeg er enig i at et slikt utgangspunkt kan være passende. Det er da gjort et betydelig fradrag i den straff som ellers ville blitt utmålt, først og fremst fordi domfelte var så ung på handlingstiden. På bakgrunn av domfeltes unge alder har jeg ikke innvendinger mot at så mye som to år og ti måneder av straffen gjøres betinget slik lagmannsretten kom til, og at prøvetiden settes til tre år.

- (24) Anken må etter dette forkastes.
- (25) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

(26)	Kst. dommer Sæbø:	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
(27)	Dommer Falch:	Likeså.
(28)	Dommer Endresen:	Likeså.
(29)	Dommer Skoghøy:	Likeså.
- (30) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: